

A kiolvasók is meghatározott funkciójú mondókák, csak ezek mindig a játékok előtt, a játékokkal szoros kapcsolatban fordulnak elő. Kisorsolással döntenek el, ki legyen a humó, ki a kergető, ki álljon a kör közepén, ki melyik csapatba tartozzon stb. A felelősségvállalást kikertülendő, a döntést a sorsra hárítják. Ennek az ősi szokásnak a gyökerei minden nép gyermekmondókáiban megtalálhatók. A mai mondókákban megbújnak a hajdani kiküszöbölés, megtizedelés stb. szertartásainak emlékei. „Ezek bizonnyal ősi vallási szokások maradványai, s ha az ember sokat foglalkozik velük, *a kezdetet tevő értelmetlen szavakban szinte látni véli a boszorkánymester invocatióit, majd a kényszerítő bűbájós szavakat s végül a kivetést*” (Kiss Á. 509. o.). A boszorkánymesterekre utalnak a „*Két süvegű (Zöld süvegű, zöld csizmájú) boszorkány*” emlegetése (187, 188, 257. sz.) és a varázsigék jellegét magukon viselő értelmetlen szavak (pl. *Írmány, fodormány* és elferdülései: 183–185, 188, 204, 212. sz.). Az *Is-ten kovácsa* és *Szent Pál lovának patkolása* szintén mágikus szertartást idéznek (182–191, 211–212. sz.). Az állatok (különösen a madarak) felbukkanása (194, 205–206, 208–210, 250–255. sz.) a régi rómaiak madárjósására emlékeztetnek.

A kiolvasók külső jellegzetességeikben megegyeznek más népek kiolvasóival, belső tartalmukban azonban különböznek. Megegyezik, hogy többnyire számolással indítanak (egy-től négyig) és az, hogy ritmusra mondják az értelmes és értelmetlen szavak egyvelegét. Gyakran maguk a számok is értelmetlenné torzulnak (egy, kettő, három, négy helyett: egyedem, begyedem, ec-pec, ecem-pecem, ellen-bellen, ettyem-pettyem stb.). (Az „egyedem, begyedem” idegen változatai pl. „engete, pengete” – az osztrákoknál, „aenige, bänige” – a svájciaknál, „engele, bengele” – az olaszoknál – hogy csak néhányat említsünk.)

A kiolvasásnak több módja lehetséges. A kiolvasó szemben áll a többivel, akik körben, félkörben vagy sorban helyezkednek el. A kiolvasó ritmikus hanglejtéssel, a közönséges beszéd-től eltérően mondja a kiszámolót, miközben *egy-egy negyedre* felváltva mutogat a maga és a másik mellé. Akire az utolsó szótag jut, az lesz a „macska”, humó stb. Variálható úgy is, hogy akire az utolsó szótag jut, az kiesik, majd aki utoljára bent marad, az lesz a humó vagy fogó. Ilyenkor a kiolvasó mondóka többször hangzik el. Ma már inkább ez a mód az elterjedt, és csak a többiekre mutogat a kiszámoló, magára nem. Régebben a gyerekek előre tartott öklét kellett érinteni (esetleg felváltva a kiszámoló saját állával). Akire az utolsó szótag jut, leengedi az öklét (kiesik). A következő játék szereplője az lesz, akinek az ökle utoljára bent marad. Az öklőtartás egyik változata, hogy az öklöket egymás fölé rakják, majd minden negyedre a mindenkori legelső öklöt kerül legföldre. Az öklöbe szorított kezekre nálunk kevés adat van (pl. 230, 236. sz.). A kiolvasók módjáról gyűjteményünkben alig van információ, pedig bizonyos, hogy a ma legszokványosabb módján kívül régebben számos fajtája volt használatban. Erre utalnak a Gomboson és Hertelendyfalván előkerült kiolvasóval (esetleg alakoskodással) kombinált fogócskák, melyekben a kiolvasás szoknyafogással történik (457–459 és 547. sz.).

A kiolvasó mondókák egyetlen nagy csoportot alkotnak, csak szövegtípusok szerint különülnek el egymástól. Ezek: *Ádám, Éva* (169–174. sz.), *Egy, kettő, három, négy* (175–180. sz.), *Egyedem-begyedem* (*Egyedelem-begyedelem, Egybe, egybe*) (181–207. sz.), *Etykem-petykem* (*Ütöm, ütöm*)

(208–210. sz.), *Pad alatt, pad alatt* (211–216. sz.), *Volt egyszer egy ember* (217–222. sz.), *Ec-pec, kimehetsz* (223, 224. sz.). Halandzsák és idegen nyelvű csúfolók (225–238. sz.), *Lementem a pincébe (Elmentem az erdőbe)* (239–245. sz.), *Elment apám dinnyét lopni* (246–248. sz.), *Kisütött a nap* (249. sz.), *Egyszer egy időbe (erdőbe)* (250–254. sz.), *Csigerek, bogarak* (255. sz.), *Két kis kakas összevezett (összemén)* (256, 257. sz.), *Kis kertemben egy ürge (Girbe-görbe gödörbe)* (258, 259. sz.), *Ó, ó, ó, tündérművész* (260. sz.), *Piros kendő, pi-pi-pi* (261. sz.), *Pap, pap prédikál* (262. sz.), *Nyim-nyom, nyomadék* (263. sz.).

Szórakoztató mondókák is lehetnek: *Pad alatt, pad alatt* (213–216. sz.), *Volt egyszer egy ember* (217–222. sz.), *Egyszer egy időben* (252–254. sz.).

A kiszámolók zöme dallam nélkül szólal meg, de a „csak ritmusban” mondottaké is teljesen elüt a közönséges beszédétől, sőt, a szavalástól is. Valaha sokkal több dallamos kiolvasónk élhetett a gyakorlatban. Róluk is az a tévhit járja, mint a mondókákról, hogy nincs dallamuk. A hagyományos előadásban a negyedekre hangsúlyozás *dallamos hanglejtéssel* történik. Ennek lényege egy tengelyhang váltogatása egy vagy több alsó vagy felső hangközzel. Igen gyakori az alsó nagy szekund (197, 249. sz.), de előfordul az alsó kis terc is (195, 237. sz.).

A negyedértékre történő váltás mindig érvényes, függetlenül attól, hány szótag jut egy negyedre. Nyolcadokból két, tizenhatodokból négy szótag jut egyetlen negyed egységre. Az *Egyedelem, begyedelem* nyolc szótagának kimondása két negyedre történik, csakúgy, mint az *Egyedem-begyedem* hat szótagának kimondása (egy negyedre két tizenhatod és egy nyolcad jut). (A fejezet 153 változatot tartalmaz, ebből 115-öt fősövegben és jegyzetben közlünk, kottával 79-et.)

Ádám, Éva

169.

♩ = 132

Á - dām, É - va ker - be vó - tak, ma - da - rat fog - tak.

Mom meg ne - kēm, há - nyat fog - tál, tē!

[Akkó az mondja: Ötöt. Amaz olvassa. Akire kigyün, amennyit mondott, az a fogó.]

SATRINCA, Birinyi András (69).

Burány B., 1978.

Kiss Áron gyűjteményében csak egy hasonló kiolvasó van (47/XXVI. fejezet: 1.).

♩ = 126

Á - dām, É - va kert - be vó - tak, ma - da - rat fog - tak.

Há - nyat fog - tak? Mondd még tē!

DOROSZLÓ, Novák Julianna (76).

Bodor A. – Németh I. – Wilhelm J., 2000.

♩ = 132

Á - dám, É - va kert - be vó - tak, ma - da - rat ló - tek.

Há - nyat mon - dasz, te, kis - le - ány - ka?

VÖLGYES, Tóth Gézáné Mélykúti Anna (71).

Bodor A. – Németh I., 1997.

♩ = 120

Á - dám, É - va kert - be jár - tak, ma - da - rat lőt - tek.

Há - nyat lő - tek? Mondd meg né - kem te!
Ne gon - dol - kozz oly so - ká - ig, te!

[– Hatot! Akkó számótam.]

TORONTÁLOROSZI (KISOROSZ), Talpai Péter (70).

Bodor A., 2006.

Ádám, Éva, kerbe vótak, madarat fogtak.
Hányat fogtak? Hányat mondasz, tē kis lőánka?

[Akkó ahányat mondott, annyit számót, oszt akire kigyütt.]

MOHOL, Vlasity Károly (55).

Burány B., 1979.

Ugyanúgy ritmizál, mint az előző hétütemes, csak itt egy ütemmel több lesz: „hányat fogtak – hányat mondasz”.

♩ = 104

Á - dám, É - va, két szem szil - va. nem nyól ki a ba - jú - szod,
 Ó, tē bo - lond csiz - ma - dia!
 Még - ét - ted a su - vic - kot,*

ba - jú - szod!

* suvick (suviksz) = fekete cipőfényező

TÓTHFALU, Dér Vilmosné Takács Katalin (70).

Bodor A., 1995.

Kisoroszi változata:

Ó, te bolond csizmadia!
Mé ötted mög a suvickot?
Nem nyól ki a bajuszod!

TORONTÁLOROSZI (KISOROSZ), Talpai Péter (70).

Bodor A., 2006.

Egy, kettő, három, négy

175.

♩ = 104

- Egy, ket - tő, há - rom, négy, ko - pasz em - bër, ho - vá mégy?

- Pest - re pi - pá - jé', vizs - sza - fe - lé do - há - nyé'.

- Ne egy ma - rék gesz - tē - nye,
vidd a Ti - sza szé - li - re,
add o - da egy le - gény - nek,
Já - nos ne - ve - ze - tú - nek!
Ha kér - de - zi, ki ad - ta,
mondd azt, hogy a Ma - ris - ka.

MAGYARKANIZSA, Losonc Istvánné Körmöci Borbála (66).

Bodor A., 1995.

– Éggy, kettő, három, négy. Kopasz ember,* hova méggy?
– Pestre pipájé!
– Gyere vissza dohányé!
Ne, jëgy marék geszténye,
Vidd a Tisza szélire,
Add oda egy legínnek,
Pista nevezetűnek!

* álomszuszék

OROMHEGYES, Törtelyi Mátyásné Dávid Viktória (63), Bognár Istvánné Horvát Ida (64).

Bodor A. – Lázár K., 1995.

Ritmizálása az előzőével egyezik.

♩ = 120

2
4

Egy, ket - tő, há - rom, négy, Bá - ba Já - nos, ho - vá mégy?

- Pest - re pi - pá - jé', Szen - tes - re do - há - nyé'!

TORONTÁLOROSZI (KISOROSZ), Talpai Péter (70).

Bodor A., 2006.

– Egy, kettő, három, négy,
Bába János, hová mész?
– Pestre pipájért,
Komáromba szép lányért.
Arra ment egy hintó,
Benne ült egy vén ló.
Hej, vén ló, ropogó,
Fehérvári kis Kató.

PADÉ, Kovács Jánosné Szimon Franciska (69).

Kovács V., 1995.

Ritmusát a gyűjtő nem jegyezte le.
Szövegváltozatát l. 279, 280. sz.

♩ = 126

- Ëgy, ket - tő, há - rom, négy, ko - pasz Pé - tőr, ho - va mész?

- Pest - re, Bu - dá - ra, tö - rök asz - szon lu - ká - ba.

SATRINCA, Birinyi Andrásné Német Anna (68).

Burány B., 1978.

♩ = 138

– Egy, ket-tő, há - rom, négy,

ko - pasz Pé - tőr,
 – Ma - lom a - lá
 tő mőg gye - re

ho - va mész?
 ka - ká - ni,
 pa - pá - ni.

[A kopasz Pétőr máshova is mén ám!]

SATRINCA, Birinyi András (69).

Burány B., 1978.

Vő. Kiss Áron: 37/2.

♩ = 120

Ěgy - be ěgy - be, két ket - tő - be, ki - měn - tem ěn az er - dő - be.

Szıl - szıl, Sza - bó Pál, tě e - redj ki, tě hum - jál!

MARADĚK, Berta Gěza (62).

Bodor A. – Bodor G., 1998.

Vő. Kiss Ā.: 29/8.

Egyedem-begyedem

182.

♩ = 104

E - gye - dem - be - gye - dem kal - lan - tyú, nem va - gyok én fél - nya - kú.
Is - ten lo - vát pat - ko - lom,
sár - ga szeg - gel sze - ge - lem.

Szíl - szál, szal - ma - szál, te e - redj ki, te hum - jál!

MAGYARKANIZSA, Losonc Istvánné Kőrmöci Borbála (66).

Bodor A. – Lázár K., 1995.

A 182–191. és 211–212. számút vö. Kiss Á.: 33–36/6–30.

Egyedem-begyedem, kallantyú,
nem vagyok én fényakú.
Isten lovát patkolom,
sárga szeggel szegezem.
Ír mán, fodor mán,
te eredj ki, te humjál!

KEVI, asszonyok.

Bodor A., 1995.

Ritmizálása az előzőével azonos.

♩ = 116

E - gye - dem - be - gye - dem kal - lan - tyú, nem va - gyok én fé - nya - kú.
 Is - ten lo - vát pat - ko - lom,
 sár - ga szeg - gel szö - ge - löm.

Ír már, fo - dor már, hajts ki, su - ta Pé - ter, Ba - log Pál!

TÓTHFALU, Dér Vilmosné Takács Katalin (70).

Bodor A. – Lázár K., 1995.

♩ = 112

E-gye-dem - be-gye-dem, kal-lan-tyú, nem va-gyok én fé-nya-kú!
 Is - ten lo - vát pat - ko - lom,
 sár - ga szög - gel szö - ge - zëm.

Ír mán, fo - dor má, hajts ki, Pé - tēr, su - ta Pál!

[Evvvel olvasták ki, hogy ki lész a humó.]

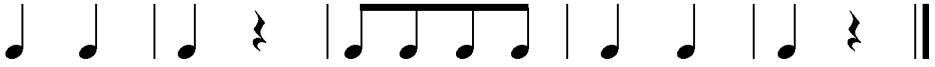
VÖLGYES, Tóth Gézáné Mélykúti Anna (71).

Bodor A. – Németh I., 1997.

♩ = 112

Ë - gye - de - lēm - bē - gye - de - lēm kal - lan - tyú, nem va - gyok én fé - nya - kú.
 Szent Pál lo - vát pat - ko - lom,
 a - ran - szög - ge' szö - ge - zēm.

Gí, gá, gú, e - redj ki, tē nagy - szá - jú!

(A jelenlevők közül valaki: Ír mán, fodor mán, tē eredj ki, tē humjál!)

OROMHEGYES, Bognár Istvánné Horvát Ida (64).

Bodor A. – Lázár K., 1995.

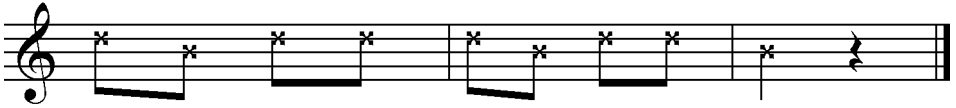
♩ = 96

E - gye - dem - be - gye - dem kar - kan - tyú, nem va - gyok én fél - nya - kú.
 Is - ten ko - vács - csa va - gyok,
 Szent Pál lo - vát pat - ko - lom.

Üm, üm, gör - be Pál, zód csiz - má - jú bo - szor - kán',

szedd ki, vedd ki e - zek kö - zül ezt!

BÁCSFEKETEHEGY, Orvos János (51).

Burány B., 1973.

Az „Üm, üm, Görbe Pál” résztől kezdve feljebb csúszik az énekhang.

Egyedem-begyedem, karkantyú,
nem vagyok én félnyakú.
Isten kovácsa vagyok,
rézpálcával kongatok.
Isten lovát patkolom,
fényes szeggel szögezem.
Ír mány, fodor mány,
* zöldsipkájú boszorkány.
* *Vagy*: Te eriggy ki, te humjál!

TOPOLYA.

Zöldy P., 1957–1978.

Kotta nélkül közölve.

♩ = 126

Ě-gye-dēm - bē-gye-dēm, kar - kan-tyú, nem va-gyok én fé-nya-kú.
 Is - ten ko - vá - csa va-gyok,
 Is - ten lo - vát pat - ko - lom,
 réz - pá - cá - val pēn - ge - tēm.

Ěng - pēng, Já - nos bá - csi, vá - lasz - sza ki

e - zék kö - zú ezt!

SATRINCA, Birinyi András (69).

Búrány B., 1978.

♩ = 116

E-gye-dem-be-gye-dem kak-kan-tyú, nem va-gyok én fé'-nya-kú.
 Szent Pál lo-vát pat-ko-lom,
 sár-ga szög-gel szé-ge-lém.

Durr - durr, vas - ka - lap! Të még, Ör - zse, ki - sza-ladsz!

MOHOL, Vlasity Károlyné Zéltly Klára (51).

Burány B., 1979.

E - gye - de - lem - be - gye - de - lem, sar - kan - tyú, te vagy az a fél - nya - kú!

[Akire rásik a „félnyakú”, az a fogó.]

PÉTERRÉVE–TOPOLYA, Palotás Gáborné Harmat Mária (61).

Lázár K., 1995.

♩ = 104

E-gye-dem-be-gye-dem, tú-rús tál, Haj-dú só-gor, mit kí-ván?
 – Nem kí-vá-nok e-gye-bet,
 csak egy da-rab ke-nye-ret!

TORONTÁLOROSZI (KISOROSZ), Talpai Péter (70).

Bodor A., 2006.

Ēgyedem-begyedem tengertánc,
Hajdú sógor, mit kívánsz?
Nem kívánok ĒgyĒbet,
Csak Ēgy darab* kĒnyeret!

[Ugráni, táncóni köllött. Ahányan vótunk.]

* falat, szelet

VÖLGYES, Tóth Gézáné Bálint Erzsébet (62).

Bodor A. – Lázár K., 1995.

A játékleírás szerint a szökdelés csoportos formája körben, esetleg felfogható, mint páros szökdelő. Ritmusát l. a következő kiszámoló első részénél.

♩ = 100

a) E - gye - dem - be - gye - dem ten - ger - tánc, Haj - dú só - gor, mit kí - vánsz?
 Nem kí - vá - nok e - gye - bet,
 csak egy da - rab ke - nye - ret!

b) E - gye - dem - be - gye - dem kész - ke - nő - be, szól a ri - gó az er - dő - be.

Nyúl, nyúl, nyo - ma - dék, sicc ki, tüccs ki, hajts ki! Të vagy kint!

[Kiolvasó. Így kő menni sorba, oszt akire rájutott, az kimén. – Egybe volt a két kiolvasó?
 – Egybe.]

VÖLGYES, Losonc Józsefné Pósa Anna (56).

Bodor A. – Lázár K., 1995.

Az a) alatti rokonát l. 263. sz.

A b) alatti kiszámoló rokonait l. 205–210. sz.

♩ = 100

E - gye - dem - be - gye - dem ten - ger - tánc, Haj - dú só - gor, mit kí - vánsz?

Nem kí - vá - nok e - gye - bet, csak egy ko - pasz* ve - re - bet.

Szíl - szál, szal - ma - szál, e - redj he' - re, és te hum - jál!

[„Búvacska”]

* Topolyán: csupasz

TORONTÁLVÁSÁRHELY, Csáki Ferenc (74).

Király E., 1960.

Bújóska kiolvasója.

♩ = 84

Ë - gye - de - lëm - bë - gye - de - lëm, ten - ger - tánc, Haj - dú só - gor, mit kí - vánsz?

Nem kí - vá - nok ë - gye - bet, csak egy da - rab ke - nye - ret!

Szíl - szál, szal - ma - szál, ëcc kí, pëcc kí, tē hum - jál!*

KEVI, asszonyok.

Bodor A., 1995.

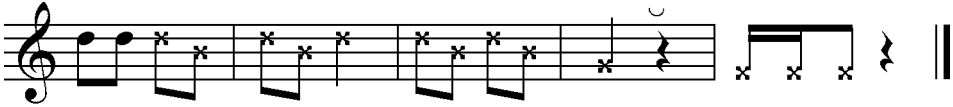
**Másodszor*: te eredj ki, te humjál.

Második alkalommal csak ritmusban, dallam nélkül szólalt meg.

♩ = 120

E-gye-de-lem-be-gye-de-lem ten - ger-tánc, be - teg - e még a fí-nánc?
 Be-teg bi-zon, nem e - szik,
 a te-me-tő - be fek-szik.

Rá-fu-tott a vad-ró-zsa. I - ke-pi-ke, pukk! Të vagy ki!

CSÓKA, Banka Mihályné Hecksó Erzsébet (57).

Burány B., 1972.

♩ = 108

Ë - gye - de - lēm - bē - gye - de - lēm tüz - búz, ken - dör - tánc,

Haj - dú só - gor, mi' csi - nász? Kon - kon, Pé - tēr bá - csi,
 - Én án - gyo - mat ki - já - tom,
 vas - pá - cá - va' kon - ga - tom.

szédd ki, védde ki in - nen - on - nan, e - zék kö - zül ezt!

ZENTA, Körösi Gergelyné Masinás Franciska (82).

Burány B., 1972.

Vö. Kiss Áron 32/1-33/5.

♩ = 108

E-gye-dem - be - gye-dem, bujj, ka - kas! Bujj a ló - ba, ott hall - gass!

Gye-re ki nyá - ron zöld ru - há - ba, ci - gány - asz - szony - pa - ló - tá - ba,
verd az or - rod a lu - ká - ba!

Verd, verd, verd, jó be - le - verd!

HORGOS, Magócsi Andrásné Varga Etelka (59).

Borány B., 1972.

♩ = 100

E - gye - dem - be - gye - dem, bújj, ka - kas!

Bújj a ló - ba, ott hall - gass!

Té - lén gye - re zöd ru - há - ba,

nyá - ron pe - dig ci - gány - asz - szony va - la - gá - ba!

MOHOL, Vlasity Károlyné Zélicity Klára (51).

Burány B., 1979.

♩ = 92

Ë - gye - de - lēm - bē - gye - de - lēm, haj - nád ki!

Ta - más seg - git* nyal - nád ki!

* Szaros pöndölt

DOBRADÓ, Márkovity Jánosné Birinyi Ilona (58).

Bodor A. – Paksa K., 2002.

♩ = 100

É - gye - de - lém - bē - gye - de - lém ní - bēr - ná - bor,

ö - kör, bi - ka, len - gyel vá - szon,

ka - ri - ka, fic - kó, tú - rús Ta - más pęc!

[Égyre rámutat, akkó az kimén humócskára.]

DOBRADÓ, Márkovity Jánosné Birinyi Ilona (58).

Bodor A. – Németh I. – Németh P., 2002.

Vö. Kiss Á.: 26/I. fejezet.

Ěggyöm, kettóm, hábor némöt, ökör, bika,
Lengyel László, Bibic Bërta, karika, bunkó, buty!

PADÉ.

Kálmány L., 1882.

Kiss Áron (509. lap) a számokkal kezdődő kiolvasók (Egy, kettó, három, négy = egyem, kettem, hábor, német) eltorzulásának tekinti ezeknek a szövegfajtaéknak az indító sorait (202–204. sz., ugyanúgy, mint az „egyedelem-begyedelem” vagy „egyedem-begyedem” indítást is).

♩ = 108

a) Ní - bor - ná - bor, ö - kör, bi - ka,

len - gyel vá - szon, ka - ri - kás Pé - ter,

tú - rús Ta - más prec!

b) Ë - gye - de - lëm - bë - gye - de - lëm, kal - lan - tyú,

nem va - gyok én fé - nya - kú!
 Is - ten lo - vát pat - ko - lom,
 sár - ga szeg - gel szö - ge - lëm.

Ír mán, fo - dor mán,

hajts ki, su - ta Pé - tér - pál!

KISPIAC, Varbai Lajosné Kovács Matild (91).

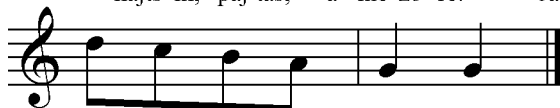
Bodor A. – Tripolsky G., 1995.

Voltaképpen két kiolvasó egyben. Az a)-val jelölt részt vö. 202–203. sz. A b)-vel jelöltet 182–191. sz.

♩ = 116

E-gye-de-lēm-be-gye-de-lēm pi-ku-lá-dé, szól a ri-gó: ra-kon-cá-ré.

Cér - ná-ra, ci - ne-gé-re, Cin - cin, nyi-ko-rog jon!
hajts ki, paj-tás, a me-ző-re! Já - nos bá - csi, Pé-tēr bá - csi,

ken - nek he - ge - dű - nek!

ZENTA, Mangurás Ferencné Nagy Anna (68).

Burány B., 1972.

A 205–210. sz. rokonait vö. Kiss Á.: 29/3, 5, VI. fejezet 1–20 és XXXVIII. fejezet.

♩ = 92-104

E - gyem - be - gyem pitty - pa - latty - ra, szól a ri - gó ri - gon - cá - ra.

Cér - ná - ra, ci - nē - gé - re, sicc ki, macs - ka a me - ző - re!

Sicc ki, a - kaszd ki! Szó - ke Ka - ta, ko - mé - di - a,

zsí - vi - ja, ká - vi - ja, a - la - po - tyá lotty.

SZAJÁN, Drégeri Ágnes (73).

Palatinus I., 1997.

Szödi Kata domórija,
Dob szívija, kávé arany,
Pityis, lotty!

SZAJÁN.

Kálmány L., 1882.

♩ = 96

Ö - döm, ö - döm, üt mo-zsár. Szól a ri - gó: ri - gon-cál.

Dó - ri - a, dó - ri - a lotty.

CSÓKA, Morajkó Márta (10).

Kónya S., 1979.

♩ = 104

Ety - kem - pety - kem pitty - pal - lá - ra, szól a ri - gó kis - ko - rá - ba'.

Hess, hess, te ma - dár! Szél - fűt - ta szar - ka - láb.

Te vagy a fo - gócs - ka!

MAGYARKANIZSA, Losonc Istvánné Kőrmöci Borbála (66).

Bodor A. – Lázár K., 1995.

Ettyem, pettyem, pettymárára,
Szőlő, rigó kis korába'.
Szíl, szál, szalmaszál,
nádi, nádi teletál.

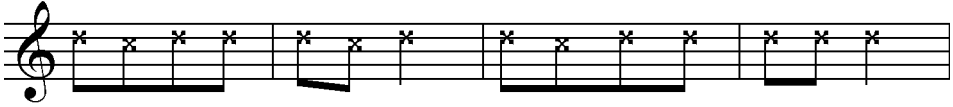
TORONTÁLOROSZI (KISOROSZ).

Kiss Á., 1891 (30/5).

♩ = 116

Pad a - latt, pad a - latt puk - kan - tyú, nem va - gyok én fé - nya - kú.

Is - ten lo - vát pat - ko - lom, a - ran - szög - ge' szö - ge - lóm.

Inc - pinc, te vagy kint!

SZAJÁN, idősebb férfi.

Palatinus I., 1997.

♩ = 112

Pad a-latt, pad a-latt puty-tyan-gó, nem va-gyok én fé-nya-kú!
 Is - ten lo - vát pat - ko - lom,
 a - rany - szög - gel szö - ge - lém.

Ír már, fo-dor már, hajtsd ki, Pis - ta a macs-kát!
 Én ki - haj - tom a macs-kát,
 tē még fogd még a far - kát.

CSÓKA, Banka Mihályné Hecskó Erzsébet (57).

Burány B., 1972.

♩ = 108

Pad a-lat', pad a-lat' volt egy ház, ben - ne la - kot' Mi - ku - lás.
 Kér - tem tö - le vá - cso - rát.
 Asz' mon - tá, hogy po - fon vág.
 Ha po - fon vág, még - ha - lok,
 ki - visz - nek a bi - va - lok.
 Bé - ká - luk - bá te - met - nek,
 még - ész - nek á e - ge - rek.

BÁCSKERTES, Nagyfejű Istvánné Balog Erzsébet (79).

Bodor A. – Németh I. – Silling I., 2000.

A 213–222. sz. szórakoztató mondóka is lehet.

♩ = 100

Pad a - latt, pad a - latt volt egy ház,

ab - ba la - kott Mi - ku - lás.
 Kér - tem től - le sza - lon - nát,
 asz' mond - ta, hogy po - fon vág!
 Ha po - fon vág, meg - ha - lok,
 be - le - tesz - nek lá - dá - ba,
 ki - visz - nek a vá - sár - ra.

Kér - dik tő - lem: mi van ben - ne?
 Bud - li - bics - ka, védj még, Mís - ka!

Pad a-latt, pad a-latt egy kis ház, ben - ne la - kik Mi - ku - lás.
 Sü - ti - fő - zi a hur - kát.
 Kér - tem tő - le, de nem ád.
 Azt mond - ta, hogy po - fon vág!
 Po - fon ám, a kis - ku - tyát!
 Hozd ki, Jan - csi a bal - tát,
 hagy vá - gom le a nya - kát!

Be - le - tesz - szük nagy ko - sár - ba, ki - visz - szük a pi - ac - ra.

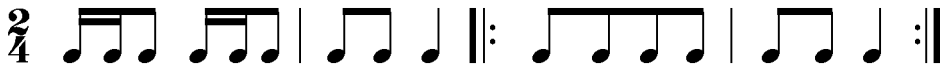
Kér - dik tő - le(m), mi van ben - ne: tú - rós gom - bóc, hamm!

[Fogtuk egymás kezit, oszt mentünk körbe, és akkor ezt éneköltük.]

TOPOLYA.

Lázár K., 1995.

♩ = 116

Pad a-latt, pad a-latt egy kis ház, ab - ba la - kik Mi - ku - lás.
 Sü - ti - fő - zi a hur - kát.
 Kér - tem tő - le, nem a - dott.
 Hozd bē, Jan - csi a bal - tāt,
 majd e' - vá - gom a nya - kát!

Le - pe - dő - be tész - szük, te - me - tő - be víz - szük,

két ku - tyá híz - za, a har - ma - dik nyúz - za,

Sá - ri - ka né - ni si - ras - sa, kis - ku - tyá - ja u - gas - sa.

TÓTHFALU, Dér Vilmosné Takács Katalin (70).

Bodor A. – Lázár K., 1995.

Apjuk mondogatta nekik meséléséppen, mint az Ádám, Éva, két szem szilva mondókát is (176. sz.).

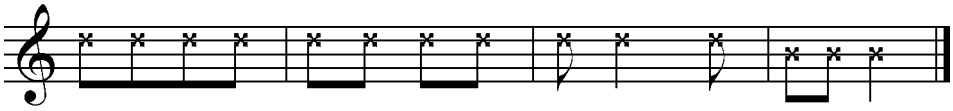
Volt egyszer egy ember

217.

♩ = 132

Vót ęc - cęr ęgy em - bęr, kęt ku - tya hůz - ta,
sza - kál - la vót ken - dęr, kęt macs-ka tó - ta,
męg - gyůl - ladt a ken - dęr,
e' - sza - ladt az em - bęr.
Fő - má - szott a fá - ra,
lę - e - sętt a sár - ba,

csa - csi vít - te kő - rősz - tőt, a sza - már męg si - rat - ta.

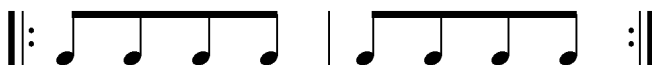
MARADÉK, Berta Géza (62), Molnár Pálné Nagy Irma (73).

Bodor A. – Bodor G., 1998.

♩ = 96

Éc - cēr vót egy em - bér,
 sza - kál - la vót ken - dér.
 Föl - má - szott a fá - ra,
 lè - je - sètt a sár - ba.

Á - ra mēnt a Zsu - zsi né - ni,
 be - le - tēt - te le - pe - dő - be,
 el - vit - te ja te - me - tő - be.
 Be - le - gyug - ta bé - ka - luk - ba,
 ki - lát - szott a seg - ge lu - ka.

A ku - tyá - ja* u - gat - ta,
 Sá - ri né - ni** si - rat - ta.

Egyik asszony:

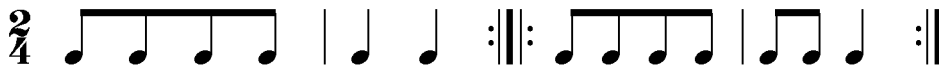
* a kiskutya

** a kiskutya

DOBRADÓ, Majorcsik Péterné Répási Mária (73), Fekete Sándorné Hajnal Mária (55).

Bodor A. – Paksa K., 2002.

♩ = 132

Vót ěc - cěr ěgy em - běr,
 sza - kál - la vót ken - děr.
 Fő - má - szott a fá - ra,
 bě - e - sětt a sár - ba.

Sá - ri né - ni si - rat - ta,
 kis - ku - tyá - ja u - gat - ta.

OROMHEGYES, Törtelyi Mátyásné Dávid Viktória (63).

Bodor A. – Lázár K., 1995.

♩ = 120

Volt egy - ször ëgy em - bör,
 sza - kál - la volt ken - dör.
 Mög - gyú - ladt a ken - dör,
 el - sza - ladt az em - bör.
 Két kis - ku - tya húz - za,
 a har - ma - dik nyúz - za,

ko - mám - asz - szony a kuc - kó - ba si - rat - ja.

TORONTÁLOROSZI (KISOROSZ), Talpai Péter (70), Talpai Péterné Kéri Piroska (63).

Bodor A., 2006.

♩ = 116

Vót ëc - cër ëgy em - bër,
 sza - kál - la vót ken - dër,
 bükk - fa ta - risz - nyá - ja,
 é - gër - fa csiz - má - ja.

Rá - gyúj - tott a pi - pá - ra,
 lë - jé - gëtt a sza - kál - la.

KEVI, Gulyás Istvánné Csorba Franciska (60).

Bodor A., 1995.

♩ = 112

Volt egy - szer egy em - bér, Rá - gyűj - tott a pi - pá - ra,
 sza - kál - la volt ken - dér. lē - é - ggett a sza - kál - la.

Kö - zel volt a ten - gér, be - le - sza - ladt az em - bér.

Ki - szá - radt a ten - gér, ki - má - szott az em - bér.

MAGYARKANIZSA, Losonc Istvánné Kőrmöci Borbála (66).

Bodor A. – Lázár K., 1995.

Ec-pec, kimehetsz

223.

♩ = 112

Ec - pęc, ki - męc-hetsz, hol - nap - u - tán bęc - jęc-hetsz!

Cęc - ná-ra, ci - nęc - gęc - re, u - gotj, ci - ca, az e - gęc - re! Hopp!

KEVI, Gulyás Istvánné Csorba Franciska (60).

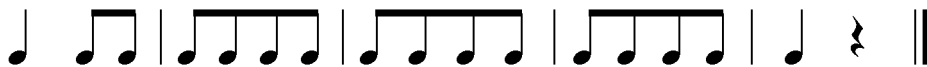
Bodor A., 1995.

Vö. Kiss Á.: 26/II. fejezet.

♩ = 96

Eksz - peksz, ki - me-hetsz, hol - nap - u - tán be - jö-hetsz.

Cér - ná - ra, ci - ne - gé - re, u - gorj, ci - ca, az e - gér - re, fuss!

Vagy:

Cér - ná - ra, ci - ne - gé - re, sicc* ki, macs - ka, az er - dő - re!

Sicc ki, a - kaszd ki, hagy szá - rad - jon o - da - ki!

* fuss

TÓTHFALU, Törtelyi Mátyásné Bicskei Erzsébet (63), Dér Vilmosné Takács Katalin (70).

Bodor A. – Lázár K., 1995.

♩ = 116

E - cem, pe - cem, pec, tí szi má - li zéc!

Tí szi má - li bá - bá - rus - ká, e - cem, pe - cem, pec!

TÓTHFALU, Dér Vilmosné Takács Katalin (70).

Bodor A., 1995.

„Szerb” kiolvasó. Nyelvtanilag hibás és értelmetlen is. A „mali babaruska” helyesen: mala babaruska. A „babaruska” ismeretlen kifejezés, félrehallásból keletkezhetett. A „ti si mali zec” jelentése: te vagy a kis nyúl. L. a következő kiszámolót is.

Kiss Áronnál (37/6) Fejér megyéből szerepel a következő kiolvasó:

Ecem-pecem, zec,
Zicim alá zec
Zicim alá barbaricka,
Zicim alá zec.

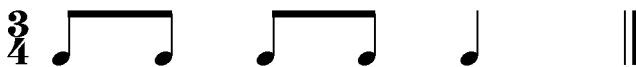
Meglehet, hogy az értelmetlen halandzsa mifelénk „szerbesedett” el. (Lásd még a 380. számút is.)

I - cim - pi - cim pecc, tí szi má - li zecc.

Já - szá má - lá fá - tá grus - ká,

i - cim - pi - cim pecc.

[Kiolvasás a játékhoz.]

TOPOLYA, Bábi Ferencné Sós Etelka (67).

Lázár K., 1995.

Ellen-bellen, barbánicska,
Ukmán-dukmán,
Zelena jabuka,
Pricc ki!

TISZAHEGYES.

Kiss Á., 1891 (37/5 – X. fejezet.)

Bajmokról származó változata:

Ellem, bellem, belváricska,
Kupi csipke Terézicska,
Okman, olokman,
Zsivircsi, jabuka,
Kilenc forint egy suba.

BAJMOK.

Kiss Á., 1891 (44/4).

Nem kizárt, hogy vásári kikiáltók szövegeiből került a kiszámolók közé.

$\text{♩} = 116$

2/**4**

Ë - no - gá, dru - go - gá, tó - tyá - ló - tyá,

pin - gi - lin - gi, ták - vá - lák - vá, di - vë - lá dikk!

[Cigányú kiolvasó.]

TÓTHFALU, Dér Vilmosné Takács Katalin (70).

Bodor A. – Lázár K., 1995.

Em-szem-dem, kili-jaku-tán,
Koca pojévi, pöszi palota,
Angol, angol, alangol,
Kiskertemben barangol,
Dávoldei, csikoldári,
Cáre, cáre, puff!

ZENTAGUNARAS, Tóth Nándor.

Tóth Mónika, 1995.

A gyűjtő nem tünteti fel a ritmust. A ritmizálás mind páros, mind páratlan ütemben elképzelhető. Azonos kiolvasó szerepel páros ütemű ritmizálásban: Nádsípot 151. sz.

♩ = 126

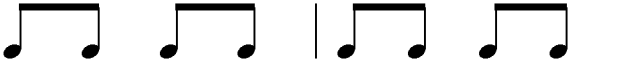
[Égy ütötte a többinek az öklit.]

Du-da-lom, du-da-lom, ki-ál-lott ka-to-na,

som - por, pom - por*, só-ra-vi-ca, ra-vi-ca.

Gyí - kó, gyá - kó, kó - pé, szá - kó,

du - da - lom a rá - kó.

[Rám mutat: – Maga a macska!]

* vagy: Sompoly, pompoly

TÖRÖKKANIZSA, Sós Mihályné Törköly Erzsébet (59, 79).

Burány B. – Gubás J., 1977, Bodor A. – Németh I., 1997.

A kiszámolás módját egymás fölé tartott és cserélgetett öklökkel mutatta.

♩ = 108

Du-dá-lom a, du-dá-lom a, ki-ál-lott ka-to na,

csom - poly, pom - poly, o - ra - vi - ca, ra - vi - ca,

gyí - kom - gyá - kom kó - pé szá - kom

du - dá - lom a rá - kom.

[Az vót a macska.]

FELSŐHEGY, Sőreg Pálné Mihályi Zsófi (67).

Burány B., 1972.

Kijárom, budárom,
Szumpor, pompor, parapica, ripica,
Szarkot, markot, kukurú děják, ki!

SZAJÁN.

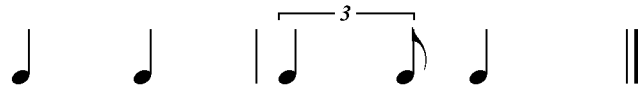
Kálmány L., 1882.

 Án - tán tu - tá,

 né - mult gu - bá.

 Ausz, trausz, gub - fer - ausz!

[Ez csak hülyeség.]

KISHEGYES-TOPOLYA, Szakmány Lajosné Izsák Piroska (66).

Lázár K., 1995.

„Németül” van. Kiszámoltak rá.

♩ = 116

An - tan - té - nusz, szó - ra - ka - té - nusz,

szó - ra - ka ti - ka - tu - ka, a - lë - ba - lë bim - bam - busz!

MOHOL, Vlasity Károlyné Zélicity Klára (51).

Burány B., 1979.

Valószínűleg „latin” halandzsa a következő változatokkal együtt.

Ántánténusz,
szórákaténusz,
szóraka tike-taka,*
haram-baram buflimbusz!**

* tika-tuka; taka-tika

** ala-bila bambuszka; alam-balam bambuszka

KISHEGYES–TOPOLYA, Szakmány Lajosné Izsák Piroska (66).

Lázár K., 1995.

Ritmusa azonos az előzőével. A szövegeltérések topolyai változatokra vonatkoznak.

♩ = 108–132

Án - tán - té - nusz,* szó - ra - ke - té - nusz,**

szó - ra - ke*** ti - ke - tu - ka,**** a - ja - ba - ja bam - busz - ka!*****

[Körbe mind, a két öklöt tartották. Egy mént, öklével ütögette, akire jutott, az lőtt a fogó vagy humó.]

* Ententénusz

** szórekaténusz; szóreketénusz;

*** szóreke

**** tike-toka

***** aja buba bambuszka; olam-bolam bambénusz; elem-belem bambuszka!

MAGYARKANIZSA, Fehérvári Jánosné Kriska Piroska (72).

Bodor A. – Lázár K., 1995.

A szövegtérések dallam nélküli, csak ritmusban mondott magyarkanizsai és óbecsei változatokra vonatkoznak.

♩ = 116

An - tan - té - nusz, ó - ra - ke - té - nusz,

ó - ra - ke ti - ke - tu - ka, o - ja - bo - ja, bam - busz - nád!

HORGOS, Zabos Imréné Geleta Piroška (62).

Burány B., 1972.

♩ = 100

Először:

Ěn - tĚn - tĚ - n3, k3 - ra - ka - tĚ - n3.

Ti - ka - ta - ka, a - la - ba - la, bam - busz - n3!

*Szóval: TĚ vagy a huny3!**M3sodszor:*

Ěn - tĚn - tĚ - n3, sz3 - ra - ka vĚ - n3,

sz3 - ra - ka ti - ka - ta - ka, a - la - ba - la bam - busz - ka.

B3CSKERTES, Guzsv3ny ImrĚnĚ Urb3n Verona (61).

Bodor A. – NĚmeth I. – Csizmadia A., 2000.

Lementem a pincébe vajat csipegetni

239.

♩ = 104

Lë - mën - tem a pin - cé - be há - jat* esi - pë - get - ni,
u - tá - nam jött é - dës - a - nyám po - fon ve - rë - get - ni.
Nád a - lá búj - tam, nád - sí - pot fúj - tam.
Így szólt a nád: dí - dá - dú,
tē vagy az a nagy - szá - jú!
ossia ossia

* vajat

DOBRADÓ, Márkovity Jánosné Birinyi Ilona (58), Majorcsik Péterné Répási Mária (73), Fekete Sándorné Hajnal Mária (55).

Bodor A. – Németh I. – Németh P., 2002.

Vö. Kiss Á.: 48/XXVII.

♩ = 112

Lè - mèn - tem én a pin - cé - be va - jat csi - pë - get - ni,
 u - tá - nam jött é - dës - a - pám* hát - ba ve - rë - get - ni**.

Nád kö - zé búj - tam, nád - sí - pot fűj - tam.

Az én sí - pom csak úgy szól, hogy: dí, dá, dú,

e - redj ki, te*** nagy - szá - jú!

Más változatokban:

* édesanyám; öregapám

** pofon veregetni

*** bí, bá, bú, te vagy az a

SZANÁD, gyerekhang.

Kónya S., 1976.

Lēmöntem én a pincébe vaját csipögetni,
Utánam jött öregapám hátbaverögetni.
Nád közé bújtam,
Nádsípót fújtam.
Az én sípom így szólt: gí, gá, gú.
Të lészöl a nagyszájú!

MAGYARKANIZSA, Fehérvári Jánosné Kriska Piroska (72), Kávai Emilné Basa Anna (53).

Bodor A. – Lázár K., 1995.

Ritmusa megegyezik az előzőével. Eltérés: Az én sípom így szólt (négy rövid, két hosszú szótag).

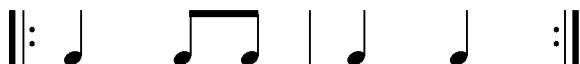
♩ = 112

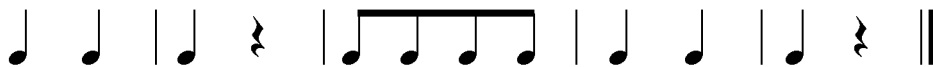
El - men - tem én az er - dő - be fát sze - de - get - ni,

u - tá - nam jött é - des - a - nyám hát - ba ve - re - get - ni.

Nád kö - zé búj - tam,
 nád - sí - pot fűj - tam.
 Nád - síp azt mond - ta:

tú, tú, tú, tē vagy az a nagy - szá - jú!

MAGYARKANIZSA, Losonc Istvánné Körnöci Borbála (66).

Bodor A. – Lázár K., 1995.

♩ = 104

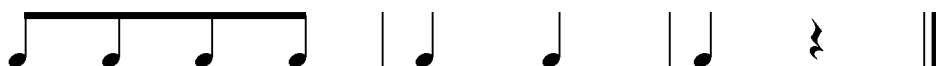
Lë - mën - tem én a pin - cé - be va - jat csi - pë - get - ni,
 u - tá - nam jött é - des - a - pám hát - ba ve - rë - get - ni.

Nád kö - zé búj - tam, nád - sí - pot csi - nál - tam.

Az én sí - pom így szólt: á, pé, kú,
 nagy - kon - tyú,

të vagy az a nagy - szá - jú!

TÓTHFALU, Dér Vilmosné Takács Katalin (70), Törtélyi Mátyásné Bicskei Erzsébet (63).

Bodor A. – Lázár K., 1995.

♩ = 112

Lë - mën - tem a pin - cé - be va - jat csi - pë - get - ni,

u - tá - nam együtt é - dës - a - nyám hát - ba ve - rë - get - ni.

Nád a - lá búj - tam, nád - sí - pot fúj - tam.

Ka - ra - láb, ka - ra - láb, ket - ten fog - tunk egy bir - kát,
të nyal - tad ki a lu - kát!

OROMHEGYES, Csizmadia Istvánné Borsos Erzsébet (54).

Bodor A. – Lázár K., 1995.

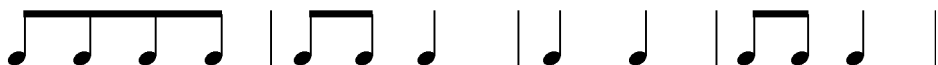
♩ = 104

E' - mēn - tem én a pin - cé - be tú - rőt csi - pē - get - ni,
 u - tá - nam jöt' é - dēs - a - nyám jó' mēg - ve - rē - get - ni.

Ná - das a - lá búj - tam, sip - kát csi - nál - tam.

Áz én sí - pom ázt fúj - tá: dib - dáb, ká - rá - láb,

ket - ten vė - szünk egy bi - kát, tē szo - pod ki a li - kát!

[Restelkedve nevet.]

BÁCSKERTES, Nagyfejű Istvánné Balog Erzsébet (79).

Bodor A. – Németh I. – Silling I., 2000.

♩ = 126

E' - mēnt a - pám diny - nyét lop - ni, e' - fe - lej - tett zsá - kot vin - ni.

U - tá - na mēnt a bá - tyám, hát - ba ve - rē - get - ni.

Nád kö - zé búj - tam, nád - sí - pot fűj - tam.

Az én sí - pom azt fű - tyű - te: Ka - ra - láb, ka - ra - láb,
é - dēs bá - tyám, nē bánt - sá!

ket - ten fog - tunk egy bir - kát, tē nyal - tad ki a lu - kát!

OROMHEGYES, Törtelyi Mátyásné Dávid Viktória (63).

Bodor A. – Lázár K., 1995.

♩ = 100

E' - mēnt a - pám diny-nyét lop - ni, e' - fe - lej - tett zsá - kot vin - ni.

U - tá - na mēnt a gaz - da, hát - ba ve - rē - get - ni.

Nád kö - zé búj - tam, nád - sí - pot csi - ná - tam.

Az én sí - pom így szól: dí, dá, dú,

të vagy az a nagy - szá - jú!

OROMHEGYES, Lengyel Józsefné Horvát Jolán (66).

Bodor A. – Lázár K., 1995.

2
4

El - ment a - pád diny - nyét lop - ni, el - fe - lej - tett zsá - kot vin - ni.

Inc - princ, te vagy o - da - kinn!

GUNARAS-TOPOLYA, Csaba Ferencné Bulyovcsics Etelka (56).

Lázár K., 1995.

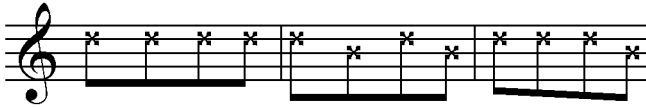
♩ = 100

Ki - sü - tött a nap,

be - ha - ran - go - zott a pap.

Gye-rünk, paj-tás, öl - töz-zünk fő pap-ru - há-ba!

Inc - pinc, te vagy o - da - kint!

[Kiszámoló]

TORONTÁLOROSZI (KISOROSZ), Talpai Péter (70).

Bodor A., 2006.

Vö. Kiss Á.: 48/XXXII. fejezet.

Egyszer egy időbe

250.

♩ = 108

Ěgy - szer ěgy er - dő - be, Szar - ka pap - né* měg - hal - lot - ta,
a ke - rek er - dő - be, szű - nyog lá - bát ki - rán - tot - ta.
szar - kák ve - szé - kěd - tek.

Dí - dú, nagy - ha - sú, úgy ki - műt a vi - lág - bú.

BAJMOK-ÚJVIDÉK, Farkas Mihály (52).

Király E., 1959.

* Eredetileg: paksi

Nem kizárt, hogy óvoda útján terjedt, mint a 251. számú kiolvasó is.

Vö: MNT I: 320 (Zala).

Ezt a szövegfaját vö. Kiss Áron 41–43. oldal (XIII. fejezet).

♩ = 112

Egy - szer egy i - dő - be, Szar - ka - ve - zér meg - hal - lot - ta,
 bács - ka - i er - dő - be, szú - nyog lá - bát ki - nyúj - tot - ta.
 szar - kák ősz - sze - vesz - tek.

Á, pé, kú, nagy - tor - kú.

Sze - gény Jan - csi le - e - sett a pad - lás - rú.

MAGYARKANIZSA, Losonc Istvánné Körmöci Borbála (66).

Bodor A. – Lázár K., 1995.

Nem kizárt, hogy óvoda útján terjedt, mint a 250. számú kiolvasó is.

Vö. MNT I: 240 (Bereg). Még a dallama is hasonló.

♩ = 112

Égy - szër egy i - dő - be,
 ka - ni - zsa - i rét - be,
 szar - kák ve - re - ked - tek.

Szar - kák pap - ja meg - hal - lot - ta,
 szal - ma - kard - ját ki - rán - tot - ta,

szú - nyog lá - bát le - vág - ta.
 Ba - golyt küld - tek dok - to - rért.
 Még a ba - goly bal - la - gott,
 sze - gény szú - nyog meg - ha - lott.

♩ = 120

Éc - cër egy i - dó - be,
 szé - ná - si er - dó - be
 szar - kák ősz - sze - vesz - tek.

Szú - nyog lá - bát ki - tör - ték.
 Ba - gót* kűd - tek or - vo - sé'.
 Még a ba - gó an - dal - gott,**

ad - dig a szú - nyog még - dög - lött.**

* bagó = bagoly

** andalgott – megdöglött rímtelenség szerepel Zöldy Pál topolyai kéziratos gyűjtésében is A kereki zöld erdőben kezdettel.

MOHOL, Vlasity Károly (55).

Burány B., 1979.

Egy-szer egy er - dő - be, tar - ka ma - dárt ker - get - tünk.
 szil - vá - si er - dő - be, Ta - más bá - tyá meg - tud - ta,
 szal - ma - kard - ját ki - húz - ta.

Her - nyó, her - nyó le - e - sett a fá - ról,

így múlt ki ő eb - ből a vi - lág - ból.

CSÓKA, Bilickiné Keszég Anna (62).

Vass Endre, 1995.

255.

Csi - ge - rek, bo - ga - rak hur - c ó - kon - nak. Ve - réb - ki - rály mēg - lát - ja,
 szal - ma - kard - ját ki - ránt - ja:
 ha - mar, ha - mar a pa - pér'!
 Még asz' mond - ja, bal - lag, ér.

A kis - ci - ca ül a pad - kán, bor - sot a - kar tör - ni,
 ró - ka far - kát bil - leg - te - ti, du - dás a - kar len - ni.

[Így olvastuk, miköz jácottunk.]

CSÓKA, Kadók Pálné.

Kónya S., 1979.

A mondóka első része részben műköltésből származik (a második ütempár III–IV. sorában ez nyilvánvaló). A második rész a Tücsöklakodalom részlete.

♩ = 96

Két kis - ka - kas ősz - sze - ve - szett.

Mit e - szik? Trücs - köt, bo - ga - rat,

min - den - fé - le ma - da - rat.

TÓTHFALU, Törtélyi Mátyásné Bicskei Erzsébet (63).

Bodor A. – Lázár K., 1995.

Vö. Kiss Á.: 45/1–2 (XVII. fejezet).

Két kiskakas összeveszött,
Hasba rúgták a tojását.
Tírmán-fodormán
Két süvegű boszorkán.

TÖRÖKBECSE.

Kálmány L. 1882.

♩ = 120

Gir - be - gör - be gö - dör - be lu - kat á - sott az ür - ge.
 Még - ájj, ür - ge, ki - les - lek, ga - nya - mad - zag - ra köt - lek!

Durr - durr, la - ka - tos, *ti - jed lesz a ga - nya - fos!

* vagy: tē lésző a latyakos!

MOHOL, Vlasity Károlyné Zélicity Klára (51).

Burány B., 1979.

Vö. Kiss Á.: 48/XXXI. fejezet.

Kiskertemben az ürge
Rálépett a dinnyére.
Megállj, ürge, kileslek,
Holnap délre megeszlek!

TOPOLYA.

Zöldy P., 1957–1978.

♩ = 138

Ó, ó, ó, tűn - dér - ka - szi - nó!

A - ki - re jut a ki - lenc*, az lesz a fo - gó!

Beszélve: Egy, kettő, három, négy, öt, hat, hét, nyóc, kilenc.

* Topolyai változatában: Akire jut a százkető. Számolás: 12, 22, 32 stb.

MOHOL, Vlasity Károlyné Zélicity Klára (51).

Burány B., 1979.

Egyes változataiban 1-től 4-ig a földre, 5-től 9-ig a gyermekekre olvasnak ki (MNT I: 743. l. gamma).

♩ = 92

Pi - ros ken - dő, pi - pi - pi,
 az a - latt van va - la - mi:
 két kis - e - gér, még egy nyúl.

Ki - mē - het az i - fi - úr!

TÓTHFALU, Dér Vilmosné Takács Katalin (70).

Bodor A. – Lázár K., 1995.

Ugyanezt belső szöveggént lásd: 290. sz.

♩ = 120

Pap, pap pré - di - kál, gö - ló - diny - nye' ha - ji - gál.

Úgy még - ü - tüm a pa - pot, vé - gig - fek - szi* a pa - dot!

* végigfosi

VÖLGYES, Tóth Gézáne Mélykúti Anna (71), Pósa Vilmosné Kovács Magdolna (64).

Bodor A. – Németh I., 1997.

Egymás után kétszer mondják. Összesen három felvétel.

♩ = 120

2
4

Nyim - nyom nyo - ma - dék, tu - dom, a - pád hun la - kik:

fü - be - fá - ba, ró - zsa bo - kor - já - ba.

Ep - rët ë - szik, na - gyot* fin - gik, ne - kéd ko - mën - dá - ja!

* bunkót

VÖLGYES, Pósa Vilmosné Kovács Magdolna (62), Tóth Gézáne Mélykúti Anna (69).

Bodor A. – Lázár K., 1995.

Három felvétel.